

Inhoud:

- 1 : Definitie van pesten
- 2 : Doelstelling van het pestprotocol
- 3 : Wat wordt er onder pesten verstaan
- 4 : Gevolgen van pesten
- 5 : Activiteiten in het kader van preventie
- 6 : Voorwaarden voor het beleid
- 7 : Als er dan toch gepest wordt
- 8 : Als het pesten door blijft gaan
- 9 : Sancties
- 10 : Adviezen aan ouders
- 11 : Achtergrondinformatie
- 12 : Wat wordt onder digitaal pesten verstaan
- 13 : Regels en afspraken t.a.v. het digitaal pesten
- 14 : Als er dan toch digitaal gepest wordt
- 15 : Adviezen aan ouders t.a.v. het digitaal pesten
- 16 : Informatieve websites over digitaal pesten

Pestprotocol

Pesten komt helaas op ieder school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus willen aanpakken.

1 : Definitie van pesten.

Pesten is het gedrag waarbij iemand herhaald en gedurende langere tijd door anderen bejegend wordt op manieren die leiden tot fysieke verwonding en/of psychisch lijden.

2 : Doelstelling van het pestprotocol.

Dit pestprotocol heeft dan ook als doel dat,

- Alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat ze zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Door regels en afspraken zichtbaar te maken kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar kunnen aanspreken op deze regels en afspraken.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, we alle kinderen in staat stellen om met veel plezier naar school te gaan.

3 : Wat wordt er onder pesten verstaan.

Als we het over pesten hebben, denken we aan zaken als

- Buitengesloten of genegeerd worden.
- Uitgescholden worden.
- Door kind(eren) in elkaar geslagen worden
- Bedreigd worden.

Kenmerken van pestgedrag:

- Pesten gebeurt berekend, men wil bewust iemand kwetsen of kleineren.
- Pesten is duurzaam; het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig. (stopt niet vanzelf)
- Pesten is een ongelijke strijd: „De pestkop ligt altijd boven”.
- De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; hij/zij wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
- Het pesten gebeurt meestal door een groep (pestkop, meelopers en supporters) tegenover een geïsoleerd slachtoffer.
- Pesten heeft meestal een vaste structuur; pestkoppen zijn meestal dezelfde, net zoals de slachtoffers.

Signalen van pesten door de pester:

Verbaal:

- Vernederen: (“ Haal jij alleen de ballen maar uit de bosjes, je kunt niet genoeg voetballen om echt mee te doen”).
- Schelden: (“ Viespeuk, etterbak, mietje etc”).
- Dreigen: (Als je dat doorvertelt, dan grijpen wij je”).
- Belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas.
- Kinderen een bijnaam geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren kenmerken. (rooie, dikke, dunne, flapoor, etc.)
- Gemene briefjes schrijven om een kind uit een groepje te isoleren of echt steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind.
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot.
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven.

Fysiek:

- Trekken en duwen of zelfs spugen.
- Schoppen en laten struikelen.
- Krabben, bijten en haren trekken.

Intimidatie:

- Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten.
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen.
- Dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven.
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep mee te nemen.

Isolatie:

- Steun zoeken bij andere kinderen, zodat een kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en leuke dingetjes.
- Uitsluiten/negeren : het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.

Stelen of vernielen van bezittingen:

- Afpakken en verstoppen van schoolspullen, kleding of speelgoed.
- Beschadigen en kapotmaken van spullen : boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schooltas, banden van de fiets lek steken.

Signalen van het pesten bij het slachtoffer:

- Stil en teruggetrokken gedrag
- Buikpijn
- Slapeloosheid
- Snel huilen
- Snel boos worden
- Nagelbijten
- Angstig zijn
- Niet meer buiten willen spelen

- Niet meer samen willen werken

4 : Gevolgen van pesten

- Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als geestelijk) heel pijnlijk en ingewikkeld zijn en ook heel lang naslepen.
- Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen; het herstel verloopt moeizaam.
- Isolement en grote eenzaamheid kunnen ontstaan bij het gekwetste kind.
- Enkele of meerdere leerlingen lijden onder een dreigend en onveilig klimaat; Leerlingen kunnen angstig worden en elkaar wantrouwen; men is weinig open of spontaan; men telt weinig of geen echte vrienden binnen de groep.

5 : Activiteiten in het kader van preventie.

Met interactie, instructie en klassenmanagement proberen we de voorwaarde te scheppen voor een pedagogisch klimaat waarin elk kind tot zijn recht komt.

Hoe werken we daar in de klas aan?

- We gaan respectvol met elkaar om.
- We leren kinderen rekening te houden met elkaar.
- We hebben regels afgesproken die in de school gelden.
- We werken met de methode “Kinderen en hun sociale talenten”.
- In elke groep worden afspraken gemaakt aan het begin van het schooljaar. Deze worden op papier gezet. De afspraken hangen duidelijk zichtbaar op in het lokaal.

Deze afspraken en regels komen neer op het volgende:

- Als je ruzie hebt, probeer je dit eerst zelf, door te praten, op te lossen. Lukt dat niet, dan ga je naar de leerkracht.
- Als je ziet dat een kind gepest wordt, dan meld je dat bij de leerkracht. Dit is geen klikken!
- Doe niets bij een ander kind wat je zelf ook niet prettig zou vinden.
- We blijven van elkaar af.
- We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
- Als je kwaad bent ga je niet slaan, schoppen, krabben. Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de leerkracht.
- Vertel de leerkracht wanneer jezelf of iemand anders wordt gepest.
- We luisteren naar elkaar.
- Niet aan de spullen van een ander zitten.
- Iemand niet op het uiterlijk beoordelen.
- We gaan niet iemand opzettelijk pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten.
- Wordt geen meeloper in pestgedrag. Pesten is niet stoer. Meelopen is niet stoer.

Deze regels gelden op school en daarbuiten.

Kinderen kunnen in hun eigen groep een aanvulling geven op de vastgestelde schoolregels, in overleg met de leerkracht. Aan het begin van het schooljaar in de eerste vier weken (project “De gouden weken”) worden deze regels per groep bepaald. Deze regels worden zichtbaar gemaakt in de klas. Elke groep maakt maximaal 10 regels.

Het pestprotocol wordt in een mapje “Pestprotocol” bewaard op de computer.

Aanbod op school:

- In alle groepen wordt met de methode “Kinderen en hun sociale talenten” gewerkt.
- Nieuwe leerkrachten, die onbekend zijn met de methode, worden zo snel mogelijk ingewerkt.
- In alle groepen hangen de afspraken van de klas.
- Het pestprotocol wordt bewaard in een mapje “pestprotocol” op de computer.
- We gebruiken Viseon. In groep 5 t/m 8 vullen de leerlingen het leerling gedeelte in. Uit de uitslagen komt misschien naar voren dat een kind gepest wordt?
- In alle groepen worden er Kindgesprekken gehouden.

6 : Voorwaarden voor het beleid.

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers.
- Wij willen pesten voorkomen We zijn preventief bezig en wachten niet op pestproblemen.
- De leerkrachten kunnen pesten signaleren en de stappen nemen die genoemd worden in het pestprotocol.
- Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt.
- In de houding van alle medewerkers lezen kinderen af dat er respect is voor elkaar.

7 : Als er dan toch gepest wordt.

Het kan natuurlijk voorkomen dat er ondanks alle maatregelen in de preventieve sfeer nog gepest wordt. Pesten gebeurt meestal stiekem en buiten het gezichtsveld van leerkrachten. Het is belangrijk dat het gemeld wordt door ouders, leerlingen of andere betrokkenen.

Bij pesten gaan we over tot de volgende aanpak:

- **De gepeste ondersteuning geven.**
  - De gepeste serieus nemen. Aangeven dat je actie gaat ondernemen.
  - Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt gepest.
  - Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
  - Het kind (indien mogelijk) laten inzien waarom een kind pest.

- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- **De pester stoppen.**
  - In gesprek aangeven dat je het gedrag afkeurt. Eventueel Time out blad laten invullen. Dit blad bespreken met leerkracht. De leerkracht stelt ouders op de hoogte/time out blad mee naar huis????? Eventueel volgen er sancties.
  - Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
  - Excuses laten aanbieden.
  - Aangeven dat je verwacht dat de pester zich houdt aan de afspraken en omgangsregels zoals die bekend zijn. Ingaan op eventuele sancties.
  - Tenslotte afspraken maken over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het eind van iedere week in een kort gesprek aan de orde. Waardeer nadrukkelijk positief gedrag.
- **Meelopers aanspreken;**
  - De meeloper zien wij als een passieve pester. Hij is medeplichtig. Hij blijft op afstand, doet niets om het pesten te stoppen. Hij neemt het niet op voor het slachtoffer. Hij lacht mee met de pester omdat hij bang is om zelf gepest te worden. Deze dingen worden bespreekbaar gemaakt in de groep.
  - Informatie over pestgedrag valt niet onder “klikken”. De groep moet dit duidelijk ervaren. Wijs de groep nog eens op de omgang- en gedragsregels.
- **Dossier aanleggen.**
  - De leerkracht maakt een verslag in Eduscoop in het dossier van alle betrokkenen over de betreffende situatie en de gevolgde aanpak.
  - Ouders/verzorgers van de pester en de gepeste worden op de hoogte gebracht van de feiten.

8. Als het pesten door blijft gaan.

Als het pesten doorgaat gaan we activiteiten ondernemen waarbij alle vijf betrokken partijen (de gepeste, de pester, de meelopers de leerkrachten en de ouders) aandacht krijgen.

(Het vijfsporenbeleid).

- Hulp aan het gepeste kind.
- Adviezen; probeer bespreekbaar te maken waarom het kind gepest wordt.
- Sociale vaardigheidstraining of schoolmaatschappelijk werk bespreekbaar maken door leerkracht met ouders.
- Gesprekken met ouders, leerkracht, IB. Eventueel samen met het schoolmaatschappelijk werk of directie.
- “Hoe verder” afspraak.

Aanpak van het gedrag van de pester:

- Straffend gesprek omdat hij geen veiligheid heeft geboden.

Mogelijke taken:

- Lezen van een boek over pesten (titels te vinden op www.pestweb.nl).
- Opstel over pesten (evt. aan de hand van het gelezen boek of opstel a.d.h.v. de praktijk).
- Pesttest doen (Uitgave NKO) door de intern begeleider.
- Kind later naar huis laten gaan in overleg met de ouders.
- Gesprek met ouders/verzorgers over de situatie. Aan hen vragen om aan het probleem een einde te maken. Ouders/verzorgers kunnen niet ontkennen dat hun kind pest.

Probleemoplossende gesprekken door leerkracht eventueel in samenwerking met het schoolmaatschappelijk werk of de directie. Onderzoeken wat de reden voor het pestgedrag kan zijn:

- Weinig aandacht van de ouders
- Lichamelijke bestraffing door ouders.
- Ouders corrigeren agressief gedrag niet.
- Zelf gepest zijn.
- Reactie op bepaalde smaak-, geur- of kleurstoffen.
- Slecht voorbeeld van ouders of andere volwassenen.
- Blootstelling aan geweld via TV of computerspelletjes,
- Als de oorzaak enigszins duidelijk is, probeert de leerkracht vervolgens de gevoeligheid van de pester voor wat hij met het gepeste kind uithaalt te vergroten.
- Sociale vaardigheidstraining aanvragen door de leerkracht in overleg met de ouders, intern begeleider en schoolmaatschappelijk werk.
- Maken van een "hoe-verder" afspraak. Aangeven wat er van de pester wordt verwacht en wat er zal gebeuren als hij verder pest. Indien nodig worden deze afspraken schriftelijk vastgelegd (contract) en ondertekend door de leerling, zijn / haar ouders, de leerkracht en de directie.

Aanpak van de meelopers

- Maken van duidelijke afspraken via gesprekken.
- Gemaakte afspraken worden na bepaalde tijd gecontroleerd.
- Contact met ouders/verzorgers.
- Aantekening in het dossier in Eduscoop.

Leerkrachten (team)

- Gemaakte afspraken doorgeven
- Collectieve controle op afspraken. Bespreken in bouwvergaderingen.
- Leerkracht moet informatie hebben over achtergrond, signalen, gevolgen, oorzaken en aanpak.
- Als leerkrachten het probleem niet willen of kunnen zien is de inschakeling van een vertrouwenspersoon mogelijk.

Ouders

- Zoals uit bovenstaande blijkt worden de ouders geïnformeerd en betrokken bij de verdere activiteiten om het pesten te stoppen.

9 : Sancties.

Bij pestbeleid past ook een sanctiebeleid. Het moet voor iedereen duidelijk zijn welke maatregel bij welk gedrag genomen wordt. Het moet ook duidelijk zijn wie in welke situatie een sanctie kan opleggen.

Gedrag	Sanctie	Door wie
Eenmalig geconstateerd pestgedrag	Gesprek over omgangsregels. Verslag leggen in Eduscoop	Leerkracht
Pesten blijft doorgaan	<p>Er vindt een gesprek met ouders en leerling plaats over het pesten, waarna de leerling met de volgende sancties te maken krijgt;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een of meerdere pauzes binnen blijven - Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn - Een schriftelijke opdracht, zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn/haar rol in het pestprobleem - Door gesprek: bewustwording voor wat hij/zij met het gepeste kind uithaalt - Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere dag of week in een kort gesprek aan de orde - Er wordt melding gemaakt van dit alles in de teamvergadering en/of leerlingenbespreking <p>De IB-er wordt op de hoogte gesteld en legt evt. contact met school maatschappelijk werk</p> <p>Er kan nog een gesprek</p>	Leerkracht met IB

	plaatsvinden met leerkracht, IB-er en ouders/verzorgers	
	Gesprek met ouders/verzorgers en pester. Waarschuwing/berisping mogelijk. Afspraken over te verwachten gedrag worden schriftelijk vastgelegd en ondertekend door ouders en leerling	Directeur met leerkracht

10 : Adviezen aan ouders.

- Ouders van gepeste kinderen
  - Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
  - Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
  - Indien het pesten buiten school gevolgen heeft voor "tijdens" school dan is adviseren wij ook contact met school op te nemen.
  - Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
  - Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
  - Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

- Ouders van pesters
  - Neem het probleem van uw kind serieus
  - Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
  - Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
  - Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
  - Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
  - Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

- Alle andere ouders
  - Neem ouders van het gepeste kind serieus en maak het tot een gemeenschappelijk probleem.
  - Neem het probleem serieus want het kan ook uw kind overkomen.
  - Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
  - Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
  - Geef zelf het goede voorbeeld.

- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

11 : Achtergrondinformatie.

www.samentegenpesten.nl

www.pestweb.nl

www.pestenslaf.nl

12 : Wat wordt onder digitaal pesten verstaan.

- Er worden opzettelijk virussen naar elkaar gestuurd.
- Homepages en mailadressen worden gekraakt.
- Kinderen sturen anonieme dreigmailtjes (hatemail).
- Ze zetten foto's van elkaar online met vervelende teksten.
- Ze schelden elkaar via WhatsApp uit.
- Kinderen bestellen online producten voor iemand anders.

Overal op forums, prikborden en gastenboeken kan men vrij anoniem berichten plaatsen.

Pesten via het internet is vaak harder en gemener dan op bijvoorbeeld het schoolplein of in de gangen. De pester kan anoniem blijven.

Het „nieuwe pesten“ vindt voornamelijk plaats buiten schooltijden, maar beïnvloedt wel het pedagogische klimaat in de klas en dus ook de lessen.

13 : Regels en afspraken t.a.v. het digitaal pesten.

In elke bovenbouwgroep worden de afspraken en regels aan het begin van het schooljaar besproken en op papier gezet. De afspraken hangen duidelijk zichtbaar bij de computers.

Deze afspraken en regels komen neer op het volgende:

- **Surfen en gamen**
  - Ik weet dat niet alles waar is wat ik op leuke websites zie.
  - Ik download niets, geen games, geen software, geen muziek.
  - Ik mag mezelf niet registreren op websites.
  - Als ik iets tegenkom wat ik niet wil zien, klik ik het weg (als het niet lukt, vraag ik hulp).
  - Als ik me vervelend voel door iets wat ik heb gezien, dan vertel ik dat aan iemand die ik vertrouw.
- **Chatten en WhatsApp-en**
  - Ik mag alleen chatten op sites die door de leerkracht zijn goedgekeurd.
  - Ik geef geen e-mailadressen, gewone adressen, namen (ook niet van school), telefoonnummers, foto's, wachtwoorden en andere persoonlijke informatie aan mensen die ik alleen van het chatten ken.
  - Ik reageer niet op pesterijen, dreigementen of scheldpartijen en haal zelf ook

niet van dit soort „geintjes“ uit via internet.

- Ik blijf altijd vriendelijk en eerlijk en scheld niet (terug).
- Als er iets vervelends gebeurt, ga ik weg uit de chat.
- Ik mail niet zomaar met kinderen die ik van internet ken, en spreek niet met ze af zonder dat mijn ouders dat weten.

- **Mailen**

- Ik open nooit mailtjes van onbekenden.
- Ik verstuur geen viruswaarschuwingen en geen kettingbrieven.
- Spam en junkmail gooi ik meteen weg en ik reageer er nooit op.
- Ik verstuur geen anonieme mail.
- Ik verstuur geen flauwe grappen, dreigmail of hate-mail.

- **Web-winkelen**

- Ik koop niets in een webwinkel.

- **Huiswerk doen met internet**

- Ik weet dat niet alles waar is wat ik op internet tegenkom.
- Als ik niet weet of ik een website kan gebruiken, vraag ik raad aan de leerkracht.
- Ik neem niet zomaar teksten over van websites voor schoolopdrachten.

14 : Als er dan toch digitaal gepest wordt.

Het kan natuurlijk voorkomen dat er ondanks alle maatregelen in de preventieve sfeer nog gepest wordt. Als gezien wordt, of door onderzoek bij vermoeden of horen bevestigd wordt dat er gepest wordt, dan gaan we over tot de volgende aanpak:

- Spoor de dader op.
- Soms is de identiteit van de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden.
  - Roep daarbij de hulp in van de ICT-coach.
  - Deze moet kunnen nagaan wanneer het bericht verstuurd is en welke klas op dat moment gebruik maakte van de computers.
  - De stijl van het bericht en eventuele taalfouten kunnen de dader verraden.
- De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd.

15 : Adviezen aan ouders t.a.v. het digitaal pesten.

- **Blokken van afzenders**

Sommige programma's hebben de mogelijkheid om specifieke afzenders te blokkeren. Onderstaande websites geven meer informatie. Op den duur loont het wellicht de moeite uw kind een nieuw mailadres te geven. Vertel uw kind altijd dat ze heel voorzichtig moeten zijn met het doorgeven van hun mailadres aan anderen.

- **Digitaal pesten is strafbaar**

Er zijn verschillende vormen van digitaal pesten die strafbaar zijn. Daar kun je hier meer over lezen: Digitaal pesten wat is strafbaar? Leerlingen realiseren zich dat vaak niet. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld.

16 : Informatieve websites over digitaal pesten.

www.mijnleerlingonline.nl
www.dekinderconsument.nl
www.iksurfveilig.nl
www.internetsoa.nl
www.i-respect.nl